

VERSLAG OVSE-MINISTERIËLE RAAD VAN 4 en 5 december 2025

De minister van Buitenlandse Zaken nam deel aan de Ministeriële Raad van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), in Wenen op 4 en 5 december jl. Anders dan de afgelopen twee jaar waren de Russische en Amerikaanse ministers van Buitenlandse Zaken dit jaar niet aanwezig. De bijeenkomst stond wederom in het teken van de Russische agressie tegen Oekraïne. Daarnaast werd gesproken over mogelijke hervormingen van de OVSE.

Plenaire sessie

Het merendeel van de deelnemende staten en partners van de OVSE gebruikte zijn nationale verklaring om de Russische agressie tegen Oekraïne in de sterkste bewoordingen te veroordelen. Meerdere staten, waaronder Nederland, noemden daarbij de dreiging vanuit Rusland richting de bredere OVSE-regio, onder andere geïllustreerd door luchtruimschendingen, sabotage en hybride acties.

Daarnaast werd gesproken over een mogelijke rol voor de OVSE bij het ondersteunen van een mogelijk toekomstig staakt-het-vuren tussen Rusland en Oekraïne. OVSE-voorzitter Finland, Secretaris-Generaal van de OVSE Turkije en inkomend voorzitter Zwitserland benoemden dat de OVSE zich hierop voorbereidt, zodat de organisatie snel kan leveren als het nodig is.

Dit jaar klonken daarnaast de eerste geluiden om de OVSE opnieuw in te zetten voor dialoog met Rusland en Belarus over Europese veiligheid. De organisatie beschikt hiervoor over instrumenten, waaronder vertrouwenwekkende maatregelen. Voor veel van de deelnemende staten komt hernieuwd engagement met Rusland en Belarus over Europese veiligheid evenwel te vroeg, zolang de agressie tegen Oekraïne voortduurt.

Tot slot greep het merendeel van de deelnemende staten zijn nationale verklaring aan om steun uit te spreken voor het vredesproces tussen Armenië en Azerbeidzjan. Ook Nederland heeft dit gedaan.

In de Nederlandse verklaring heeft de minister de Russische agressie ten zeerste veroordeeld en de onverminderde steun voor Oekraïne herbevestigd. Nederland heeft het belang van gerechtigheid voor Russische oorlogsmisdaden benadrukt, waaronder de deportatie van Oekraïense kinderen. Daarnaast heeft Nederland opnieuw expliciet opgeroepen om de drie in Rusland gedetineerde OVSE-medewerkers onmiddellijk vrij te laten. Ten slotte heeft Nederland aandacht gevraagd voor de aanhoudende zoektocht naar gerechtigheid voor de slachtoffers van MH17.

Nederland heeft ook aandacht besteed aan de alsmaar toenemende binnenlandse repressie in Rusland en Belarus. Daarnaast sprak de minister in de nationale verklaring zorgen uit over de verslechterde mensenrechtensituatie in Georgië. Net als veel andere deelnemende staten, heeft Nederland steun geuit voor het werk van de OVSE. Nederland heeft landen opgeroepen in te stemmen met het budget en zich constructief op te stellen in gesprekken over hervormingen.

Toekomst van de OVSE

Nederland nam deel aan een werklunch over de toekomst van de OVSE. Hier werd over mogelijke hervormingen gesproken. Nederland sprak steun uit voor het voorstel van OVSE-voorzitter Finland. Hierin wordt onder andere opgeroepen om voor OVSE administratieve handelingen, geen consensus meer te vereisen. Er is op dit moment nog geen consensus over welke maatregelen door te voeren. Inkomend voorzitter Zwitserland zal deze discussie in het komende jaar voortzetten. Helaas is er geen consensus gevonden voor wat betreft het budget. Dit betekent dat de OVSE blijft functioneren op basis van het laatst aangenomen budget in 2021.

Side-events

En marge van de Ministeriële Raad worden elk jaar verschillende evenementen georganiseerd. Oekraïne organiseerde een bijeenkomst over de grootschalige, systematische ontvoering, agressieve indoctrinatie en

russificatie van Oekraïense kinderen door Rusland. Nederland was samen met een aantal andere OVSE-staten cosponsor van dit evenement en de minister nam deel aan het panel. Tijdens deze bijeenkomst heeft de minister de Nederlandse steun voor Oekraïne en het tegengaan van deze ontvoeringen benadrukt en opgeroepen om de druk op Rusland verder op te voeren.

Gesprekken en marge van de Raad

De minister heeft en marge van de Raad onder meer de Azerbeidjaanse en Kazachse ministers van Buitenlandse Zaken gesproken. Hier kwam naast samenwerking tussen onze landen veelal ook de steun aan Oekraïne ter sprake. Daarnaast heeft de minister gesproken met de Secretaris-Generaal van de OVSE over de mogelijke hervormingen van de OVSE en over een mogelijke rol van de organisatie bij monitoring van een mogelijk toekomstig bestand. Tevens sprak de minister tijdens de OVSE Ministeriële Raad met Margaryta Shabanova, de echtgenote van de Oekraïense OVSE-medewerker Dmytro Shabanov die in Russisch gevangenschap zit. Nederland benoemde dat het aandacht voor de situatie van de OVSE medewerkers zal blijven vragen. Ook sprak de minister met de Belarussische oppositieleidster Sviatlana Tsikhanouskaya over de situatie rondom politieke gevangenen in Belarus.

Aansluitend aan de OVSE Ministeriële Raad had de minister van Buitenlandse Zaken een afspraak met Directeur-Generaal van het Internationaal Atoomenergieagentschap (IAEA) Rafael Mariano Grossi. Belangrijkste gespreksonderwerpen waren IAEA-toezicht op het nucleaire programma van Iran en de IAEA-inzet ten behoeve van de veiligheid van Oekraïense kerncentrales als gevolg van de Russische agressieoorlog, Zaporizja in het bijzonder.